

MUSEU DEL JOGUET DE CATALUNYA

FIGUERES

PREMI NACIONAL DE CULTURA POPULAR 1999 | CREU DE SANT JORDI 2007

Roser Redó Riera (1925)

MUSEU DEL
JOGUET
DE CATALUNYA
COL·LECCIÓ JOSEP MARIA JOAN ROSA
FIGUERES

PETITA GUIA DE VISITA

M'exalta el nou i m'enamora el vell

J.V. Foix

A l'hora de realitzar una visita al MJC/F, podem distingir dos aspectes bàsics que arriben als visitants depenent de l'edat, i que es troben clarament interrelacionats:

- a) Aproximació dels visitants al món de les institucions museístiques de manera que puguin valorar la importància de conservar i difondre el patrimoni que ens envolta, sigui del tipus que sigui, i les actituds adequades a l'hora de visitar un espai públic cultural.
- b) Introducció de diversos nous punts de reflexió al voltant d'un tema prou familiar tant per als infants com per als adults, els jocs i els joguets.

Per a la visita al Museu, no cal anar acompanyat d'un guia, ja que les peces es troben presentades de forma clara. Els joguets s'agrupen per temes, i també van acompanyats de fotografies de diferents èpoques d'infants amb els seus joguets, de manera que els visitants poden observar com es jugava anys enrere. Cada joguet consta de la seva fitxa explicativa (nom, data, fabricant, origen, etc.), i en alguns casos d'algun escrit realitzat per personatges coneguts que reflexionen sobre peces lúdiques en concret.

Tots aquests elements que conformen la visita al Museu permeten als visitants entrar en contacte amb diferents aspectes orientatius, per treballar-los o considerar-los en més o menys mesura, abans o durant la visita al Museu:

- Passat, present i futur a partir de l'evolució dels jocs i dels joguets (abans i després de la industrialització, aparició de nous materials, evolució de la societat i de les condicions de vida, etc.).
- Fets i fenòmens relacionats amb el medi natural i amb la ciència, per exemple a través de l'apartat "Il·lusions òptiques" o veient les múltiples aplicacions possibles dels avenços científics en els joguets.
- Els trets estètics propis dels jocs i dels joguets tenint en compte les èpoques, els països d'origen, o el públic masculí o femení com a destinatari dels jocs i dels joguets.

CAPÍTOLS TEMÀTICS

Entrada i escala

Troblem la Torre Eiffel (1929) amb 9.832 peces de Meccano i 8.623 cargols, i una col·lecció de cotxes a escala. Quan pugem a la primera planta, veiem algunes baldufes i l'ós Ernest, equilibrista incansable.

Jugar en l'antiquitat

Hi ha nines, sonalls, daus i fitxes fetes d'argila, os o ivori. Són de l'època grega i romana, i provenen d'Empúries, Tarragona, etc. També es pot jugar al "Tres en ratlla" amb una reproducció d'un tauler d'aquelles èpoques.

Auca de la mainada

S'hi poden observar diferents jocs típics catalans, alguns dels quals encara es conserven.

Jugar a l'aire lliure

Hi trobem cavalls, bicicletes, patinets, objectes per jugar a la platja, pilotes de diferents materials (vímet, cuir, plàstic...), baldufes, bitlles –entre les quals hi ha el mariner Popeye que, desmuntat, es converteix en aquest joc–, diàbolos, cercles, tricicles, cordes, patins (un parell pertanyien a l'escriptor Quim Monzó i s'hi pot veure una fotografia d'ell quan era petit jugant-hi), etc.

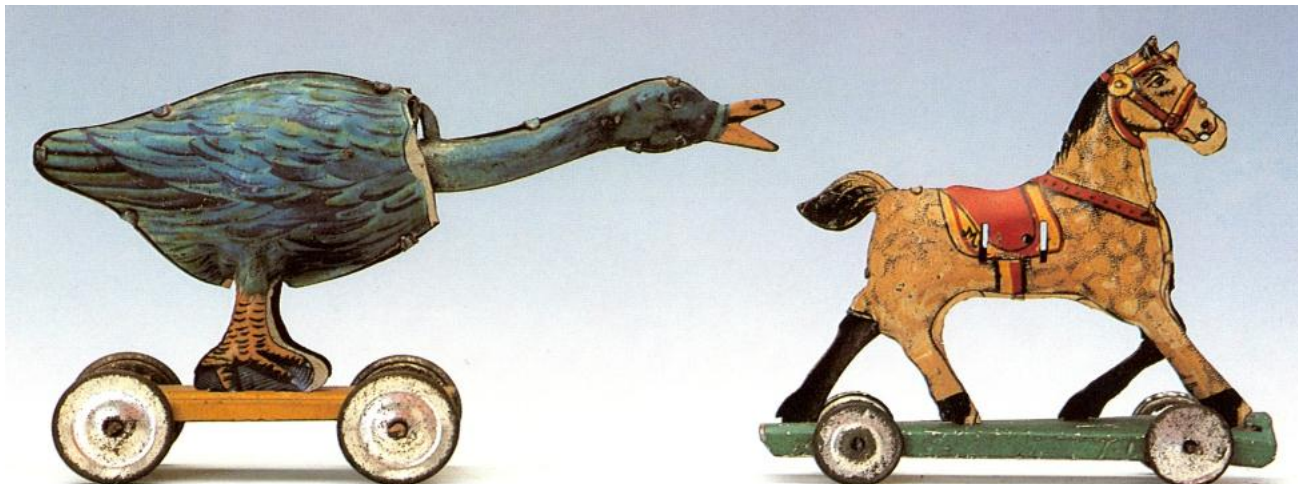
Viatjar

Entre molts altres joguets que representen diferents mitjans de transport, hi ha una estació de tren de Mataró de 1900, el tren elèctric de Salvador Puig Antich (acompanyat d'un escrit de Manuel Vázquez Montalbán), cotxes molt diferents (com per exemple un Bugatti de la fàbrica Payá de 1930, i un cotxe de 1984 fabricat a Suècia per la casa Playgram), un Tramvia Imperial fabricat a Barcelona (1930), un autobús de la mateixa ciutat (1915), un taxi de Barcelona (1920), hidroavions, motos amb o sense sidecar, vaixells de tota mena i materials, etc.

Animals

La majoria són fets de cartró, i tenen rodes per arrossegar-los o funcionen com un balancí. És interessant comparar aquestes peces amb el gos arrossegal·l de plàstic fabricat per Ambi Toys a Amsterdam l'any 1995. També hi trobem una fotografia de l'artista Joan Brossa amb un cavall de cartró, i un gran cavall de cartró que havia pertangut a Ernest Lluch.

Dominus Vobiscum

S'hi poden veure esglésies, altars, processons i disfresses de capellà, juntament amb fotografies de nens jugant-hi.

Jocs de taula

Entre molts altres, podem veure el joc "El adivino mágico", fabricat a Catalunya per Agapit Borràs, i que s'assembla, pel tipus de preguntes, a l'actual "Trivial Pursuit".

Vida de família

Hi veiem nines de diferents èpoques i materials: les pepes (nines típiques catalanes fetes de cartró), una nina de cera, un nino que té quatre cares diferents, la Mariquita Pérez i la Gisela amb tots els seus complements (nines típiques dels anys 40 i 50), o la primera Barbie, que data de 1959. També s'hi pot veure una cuina catalana (acompanyada d'un text escrit pel cuiner Ferran Adrià), jocs de te, menjar en miniatura per a cases de nines, planxes i màquines de cosir, escoles de monges i diferents botigues.

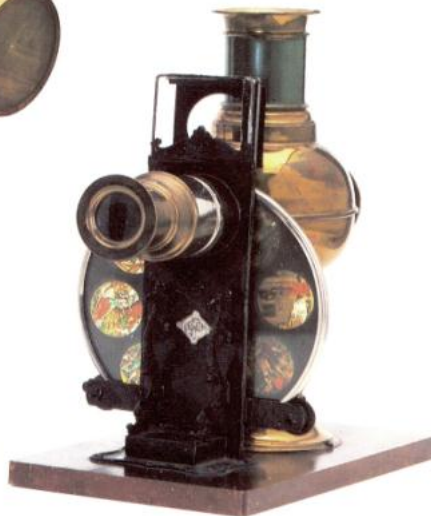
Món de l'espectacle

Podem veure com eren els teatrins amb què es jugava a començament del segle XX (decorats, personatges, títols de les obres), guinyols i titelles (dimonis, pagesos, guàrdies civils...), circs, o ombres xineses.

Il·lusions òptiques

Es pot veure com funciona un zoòtrop (antecedent del cinema), o observar diferents fenòmens òptics (anamorfoscopi, etc.); també hi trobem com fer ombres curioses amb les mans, o el joguet CineNic (fabricat a Catalunya, i que va tenir un gran èxit pel fet de ser el primer joguet que permetia la projecció d'imatges en moviment).

Jocs de construcció

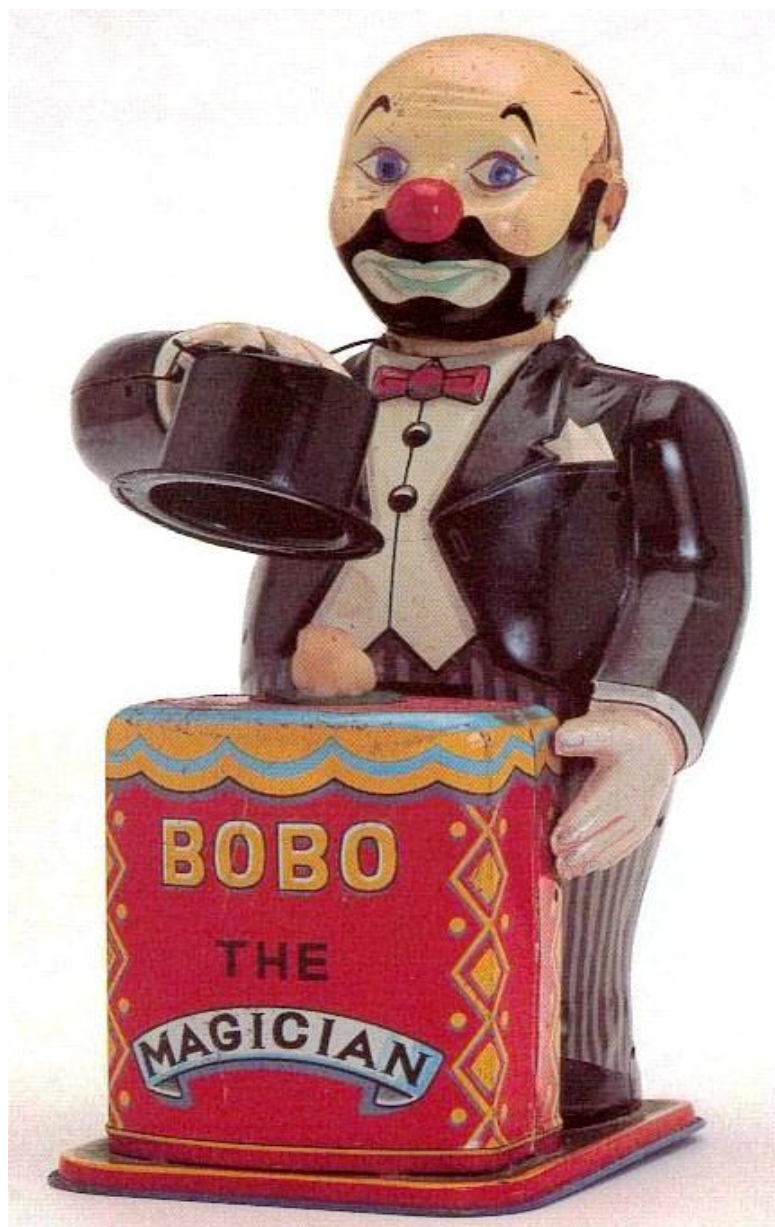
De moltes formes i materials, destaca la casa Meccano, que permetia crear construccions metàl·liques com la Torre Eiffel que hi ha a la planta baixa del Museu, o Kapla, amb peces de fusta.

Màgia / Il·lusionisme

Darrere el teló, hi podem veure moltes peces per fer trucs i diverses caixes de màgia, com "El pequeño prestidigitador", que havia pertangut a Joan Brossa.

El caganer

Podem observar diferents representacions de la figura més popular del pessebre català que, tradicionalment, es diu que porta bona sort (la seva funció fa que els camps del pessebre siguin fèrtils, i això és signe de prosperitat). El caganer se situa en un lloc amagat del pessebre, i els visitants de la casa han de jugar a trobar-lo.

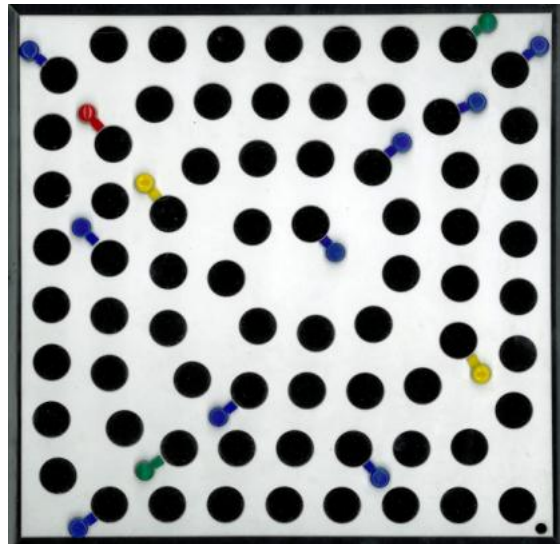
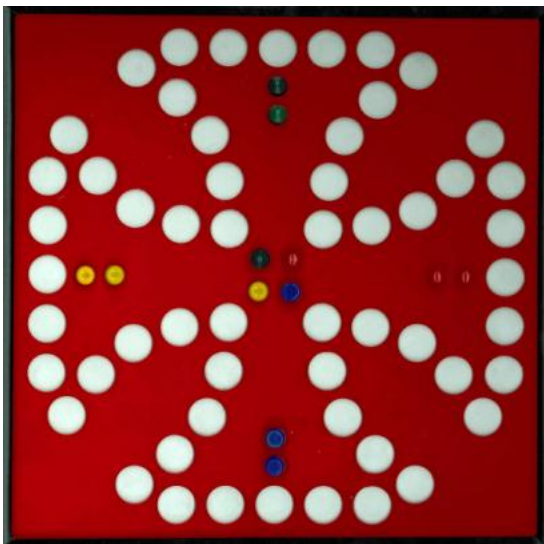
Jocs de cartes

Hi podem veure jocs de cartes amb diferents dibuixos i temes.

Jocs per a invidents

Hi trobem diferents jocs de taula i llibres adaptats per a invidents. També hi ha un llibre perquè els visitants puguin comprovar com funciona l'escriptura Braille.

Allegro giocoso

A part d'instruments musicals, cal destacar els petits magnetòfons infantils, com el "Cuentacuentos".

Jugar a disfressar-se

Hi veiem disfresses, carotes i fotografies de diferents èpoques amb infants disfressats.

Jugar amb el paper

En aquesta zona de retallables, podem destacar un gran esquelet de paper, o les figures curioses de BOOOX, creades l'any 1990.

Guerra de broma

Hi trobem ninos amb uniformes de la guerra civil espanyola, soldats de plom, jocs d'estratègia, etc.

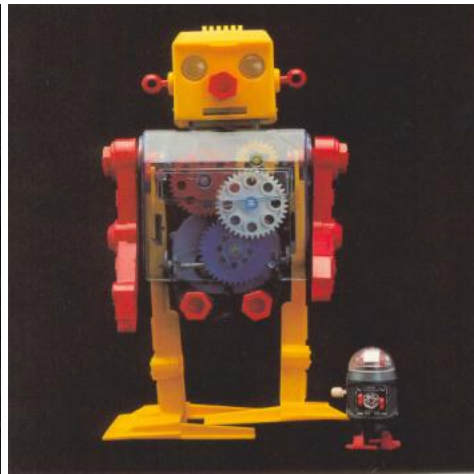
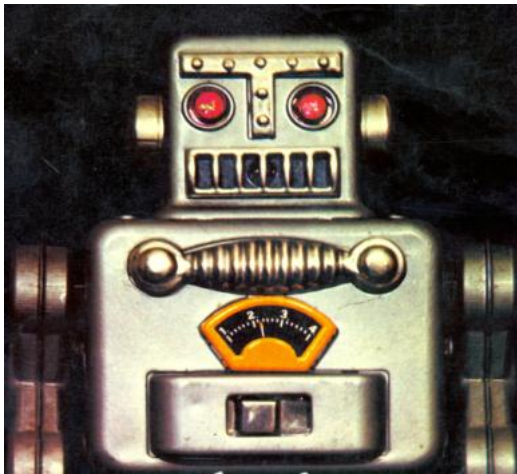
Màgic moviment

Hi trobem diferents peces que funcionen amb corda, piles, etc. Hi ha jugadors de billar, estudiants (amb les notes enganxades a les maletes), un Xarlot, els tres porquets, etc.

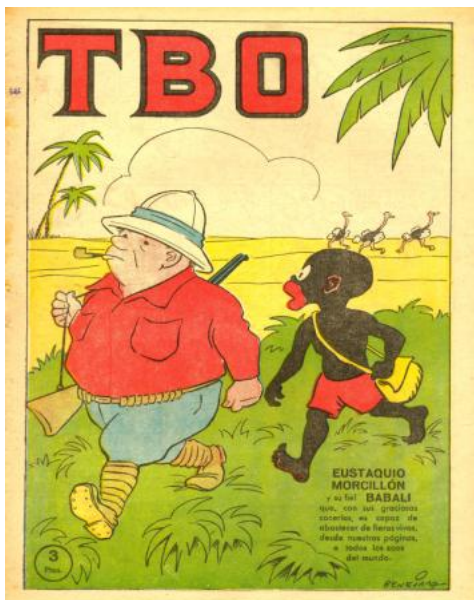
Intergalàctics

Hi ha naus i robots, la majoria dels quals són de plàstic o metall, i molts funcionen amb piles.

Còmics

Podem veure exemplars de còmics típics com *TBO*, *Patufet* o *Esquix*, i una màquina guillotina per tallar la punta dels cigars inventada pel professor Franz de Copenhaguen, personatge del *TBO*.

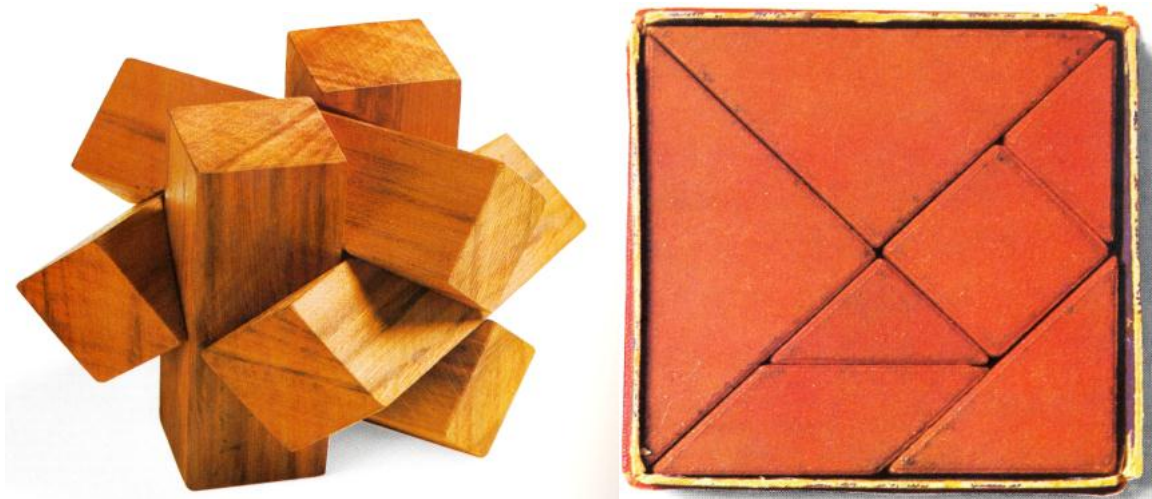
Nines d'arreu del món

És curiós observar les diferències entre els ninos de diversos països (material, faccions de la cara, vestits, etc.).

Trencaclosques

Hi trobem una gran varietat d'aquests jocs d'enginy.

Vitrines centrals

Podem veure-hi diferents jocs de taula, dòminos curiosos (circulars o que contenen xocolatines), un "Cheminova" de l'any 1940, un "Silabario Eléctrico", els famosos joguets de fusta d'Aladdin Toys fabricats per Torres Garcia als anys vint, un mostrari d'un viatjant dels anys trenta, etc.

Mickeymania

S'hi poden observar peces molt diverses relacionades amb el famós ratolí de Walt Disney, Mickey Mouse.

Óssos / ossets

Els óssos i altres animals de peluix, pelfa o roba han estat sempre grans companys dels infants, anant sempre amb ells amunt i avall, i resistents a quasi tot.

Don Osito Marquina

Els vint primers anys de Salvador Dalí

Entre els diferents animals de peluix o pelfa, cal destacar Don Osito Marquina, que havia pertangut a Anna Maria i Salvador Dalí. Trobem Don Osito Marquina, acompanyat de les cartes que li va dirigir el poeta Federico García Lorca; un DVD dels retrats en moviment d'Anna Maria i de Salvador Dalí, de l'any 1914, tots dos fent ganyotes; i una reconstrucció de l'àlbum d'imatges de la família Dalí-Domènech, els pares, el germà, la germana, en Salvador, els estudis, les primeres obres i les primeres exposicions de Salvador.

Túnel dels fabricants

Si aixequem el cap, podrem veure diferents animals de cartró que viuen en altres pisos del Museu. També hi ha els bustos dels gegants de Figueres, una col·lecció de cotxes Scalèxtric, els processos de fabricació d'un joguet de llautó i d'una baldufa tradicional, un futbolí de 1945, un rei mag que funcionava com a bústia per a deixar les cartes als Reis Mags, etc. Després d'aquest apartat, i ja a la botiga, hi ha un telefèric en funcionament.

Papirustòria

Al final de la visita, es projecta un audiovisual sobre llibres en moviment.

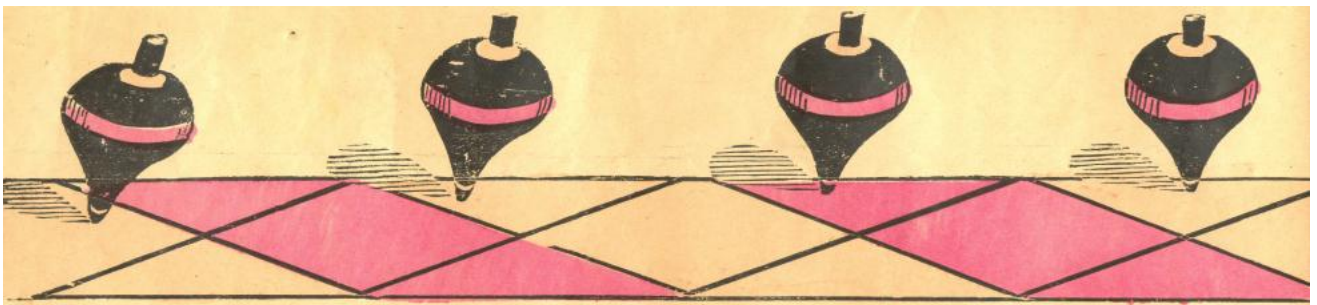

MUSEU DEL
JOGUET
DE CATALUNYA
COL·LECCIÓ JOSEP MARIA JOAN ROSA
FIGUERES

www.mjc.cat

HOTEL PARÍS | SANT PERE, 1 | 17600 FIGUERES | TELÉFON 972 504 585

La Fundació del Museu del Joguet de Catalunya/Figueres rep l'ajut de les institucions i empreses següents:

Ministeri de Cultura ◊ Generalitat de Catalunya ◊ Diputació de Girona
Consell Comarcal de l'Alt Empordà ◊ Ajuntament de Figueres